І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 140. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го ЛИПНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 24, 1958 No. 140: VOL. LXV.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ВІДКИДАЄ ПЛЯН ХРУЩОВА ВІДБУТИ ОКРЕМУ ЗУСТРІЧ „НА ВЕРШИНАХ" І ПРОПОНУЄ ЗУСТРІЧ В РЯМЦЯХ РАДИ БЕЗПЕКИ ОН

У своїй відповіді натавровує „поглинання малих націй експансійними й агресивними силами, підтримуваними Совєтським Союзом"

Вашингтон. — У відповіді на лист совєтського прем'єра Нікіти Хрущова із вимогою відбути негайно окрему зустріч голів п'ятьох великих держав в справі Середнього Сходу, переданий урядові ЗДА в четвер 17-го ц. м. президент Айзенгавер переслав Хрущову окрему ноту у середу 22 ц. м., що немає потреби відбувати окремої зустрічі на вершинах, бо голови заінтересованих великих держав можуть зустрітися для обговорення актуальних міжнародних конфліктів в рямцях Ради Безпеки Об'єднаних Націй. У своїй ноті підкреслив през. Айзенгавер, що згідно з хартією Об'єднаних Націй Рада Безпеки може бути збільшена головами заінтересованих держав і члени тих чи інших урядів або і їх голови можуть репрезентувати членів ОН теж і в Раді Безпеки ОН. Якщо така зустріч голов великих держав побажана, то З'єдинені Держави Америки візьмуть в ній участь, згідно з існуючою внутрішньою процедурою Ради Безпеки. В дальшому през. Айзенгавер заперечив рішуче висловлений Хрущовим у його листі закид, що висадження з'єднань американської морської піхоти на території Ливану з метою допомогти невеликій, бо всього півторамільйоновій ливанській нації вдержати її незалежність є актом агресії в будьякому значенню цього слова. Водночас із цим през. Айзенгавер назвав „екстраваґантними" побоювання щодо загрози загальної війни і заявив, що причиною американської акції був переворот в Іраку і від ситуації в цій країні залежить, чи мала б бути війна чи ні. „Реальна загроза війни є в тому — як підкреслив з притиском Президент — що експансійні й агресивні сили, підтримувані Совєтським Союзом, поглинають малі нації, одну за одною. З'єдинені Держави Америки не мають на меті „заморожування" існуючого стану на Середньому Сході, але не дозволять на те, щоб цей стан зміняти з допомогою „посередньої агресії". Так же само натаврував през. Айзенгавер поведінку совєтської делеґації в Раді Безпеки ОН, яка поклала двічі своє вето проти запропонованого там передання Ливану під охорону Об'єднаних Націй. Ці вета нівечать можливість нормального ділння цієї міжнародної установи і роблять її непотрібною. Наприкінці своєї відповіді през. Айзенгавер підкреслив ще, що прийняття совєтської пропозиції відбути для справ Середнього Сходу окрему „навершинну" зустріч, зробило б цілком непотрібною саму Раду Безпеки. Ноту із відповіддю през. Айзенгавера передано на руки совєтського амбасадора до ЗДА М. Меншікова.

Державний підсекретар Крістіян А. Гертер (праворуч) з'ясовує сен. Теодорові Ф. Ґрінові, голові сенатської комісії для закордонних справ, ситуацію на Середньому Сході.

АЙЗЕНГАВЕР І ГЕРТЕР ІНФОРМУВАЛИ ПРОВІДНИКІВ КОНҐРЕСУ ПРО СЕРЕДНЬО-СХІДНЮ СИТУАЦІЮ

Вашингтон. — Перед висланням американської відповіді на пропозицію Хрущова відбути окрему конференцію „на вершинах" в справі Середнього Сходу, през. Айзенгавер відбув у вівторок 22-го липня ц. р. 15-хвилинну конференцію з республіканськими провідниками Конґресу, під час якої поінформував їх про ситуацію на Середньому Сході і про зміст своєї ноти. Цього ж самого дня державний підсекретар Крістіян А. Гертер поінформував на окремій закритій конференції групу сенаторів про заходи державного департаменту в середньо-східній справі. Згідно із словами сен. Фулбрайта, демократа з Аркенсо, Гертер мав під час цієї конференції ствердити, що З'єдинені Держави не думають інтервеніювати в Іраку. Що ж до визнання новоствореного там внаслідок перевороту уряду, то, як заявив Линколн Вайт, пресовий офіцер державного департаменту, уряд ЗДА чекає на дальше вияснення ситуації в Іраку і що ця справа буде обговорена під час конференції держав Баґдадського Пакту, що починається в Лондоні 28 липня ц. р. із участю державного секретаря ЗДА Джана Фостера Доллеса. Водночас із цим сенатська комісія для закордонних справ вирішила звернутися до Центральної Аґенції Розвідки за вияснення, чому американська розвідка не добула докладних інформацій про те, що там діється. Згідно з повідомленням департаменту оборони, кількість американських військ в Ливані виносить тепер 8,000 вояків — в тому 6,300 морської піхоти і 1,700 парашутистів. В дорозі до Ливану є дальші з'єднання в кількості 100 вояків.

Сенат прийняв законопроєкт про взаємні торговельні договори

Вашингтон. — 72 голосами проти 16 американський Сенат прийняв законопроєкт про продовження на дальших три роки акту про взаємні торговельні договори, який був досі основою американської ліберальної торговельної політики. Поправку, подану деякими сенаторами, яка мала на меті обмеження уповноважень Президента у встановлюванні митної політики, відкинено. Після прийняття Сенатом законопроєкт переходить ще до Палати Репрезентантів для узгіднення в деяких подробицях, і потому він буде підписаний Президентом. Прийняття цього законопроєкту вважають великою перемогою през. Айзенгавера, бо в конґресі і в деяких індустрійних колах існувала сильна опозиція проти дальшого продовжування дійсности акту про взаємні торговельні договори, який дає право Президентові редукувати встановлені мита і цим сприяти розвиткові торгівлі із закордоном. За прийняттям згаданого законопроєкту голосувало 36 демократів і 36 республіканців, проти нього 10 республіканців і 6 демократів. Поправку в справі обмеження уповноважень Президента відкинено 63 голосами проти 27.

300 ОСІБ ВЗЯЛО УЧАСТЬ В XI КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЛІҐИ

Джансон Сити, Н. П. — ВПреосвященні Владики Митрополит Іван Теодорович і Архиєпископ Мстислав та понад 300 делеґатів і гостей, між ними багато священиків взяло участь в 11-ій річній конвенції Української Православної Ліґи, що відбулася тут у великому Меморіяльному Центрі при українській церкві св. Івана Хрестителя в днях 18, 19 і 20-го липня. Нарадами Ліґи проводив дотеперішній її голова п. Богдан Грицишин з Филаделфії, а секретарювала п. Катерина Пек з Ковтсвил, Па. В другому дні нарад п. Грицишин, разом з місцевим уроженцем, богословом Мироном Клишем, виступали в передачах місцевої телевізійної станції, яка 15 хвилин своєї програми присвятила Конвенції. Також три місцеві американські часописи віддали багато місця і уваги конвенційним нарадам і їх учасникам. Обидва Владики промовляли до учасників Конвенції, при чому Владика Мстислав висловив ряд інтересних думок у зв'язку з теперішньою турботливою ситуацією в світі. Між численними привітами, які наспіли та які відчитано на Конвенції, був і привіт з Білого Дому, підписаний секретарем Президента Томасом Н. Стівенсом. Український Народний Союз репрезентував на цій Конвенції головний радний Василь Гуссар з Рачестеру, а Український Конґресовий Комітет був заступлений його віце-президентом та заступником головного предсідника УНСоюзу Йосипом Лисогором. Ділові наради проходили в різних комісіях і в результаті схвалено ряд привітань та резолюцій, між якими є резолюція про співпрацю з Ліґою Української Молоді Північної Америки та про підтримку для Українського Конґресового Комітету. Окремою резолюцією Ліґа, що об'єднує найбільш активну американсько - українську молодь православного віровизнання, закликає своїх членів та всю українську молодь вивчати і плекати українську мову та українські традиції. Окремою резолюцією вшановано Автора тритомової праці: „Нарис Історії Української Православної Церкви" (два томи цієї історії вийшло в англійському перекладі) проф. Івана Власовського з нагоди 75-ліття його життя та 50-ліття літературно-наукової діяльности. Нагороду „найкращого працівника за 1958 рік" на церковно-організаційному полі Ліґи признано п. Р. Скорупському з Ню Бритен. Другого дня Конвенції, в суботу 19-го липня ввечорі, відбувся в городі під вільним небом біля Меморіяльного Центру конвенційний бенкет, товстмайстром якого був місцевий адвокат Іван Середницький, член Ліґи. Головним промовцем на бенкеті був д-р Степан Савчук, лікар з Филаделфії, який подав з власної лікарської практики ряд цікавих фактів, що перекону-

(Закінчення на стор. 4-тій)

Венесуелі загрожує нова криза режиму

Каракас. — Нова поважна політична криза загрожує Венесуелі внаслідку розбіжностей, що виникли у військовому командуванні — повідомляють з добре поінформованих джерел. Розбіжності полягають в тому, що ген. Хезус Марія Кастро Леон, міністер оборони в провізоричному уряді адмірала Вольфґанґа Лярразабаля, виступив з рішучими вимогами зміни урядової політики, домагаючись, зокрема гострої акції проти комунізму та проти партії Демократичної акції. В домі провідника тієї партії був переведений обшук. Ген. Леон та його прихильники домагаються розв'язання всіх політичних партій та встановлення військової хунти (ради), хоч ці вістки офіціяльно не потверджені. Проти цих домагань виступили в окремому маніфесті провідники студентських і робітничих організацій, обвинувачуючи ген. Леона та його прихильників в тому, що вони зупиняють „похід демократії" та що вони зв'язані з ген. Пересом Хіменесом, поваленим революцією в січні ц. р. диктатором країни. „Патріотична хунта", яка очолювала січневу революцію, піддержала цей маніфест.

В АМЕРИЦІ

● **У Канаді** в половині червня ц. р. було 320,000 безробітних, — на 46,000 менше, ніж у травні ц. р., але майже в два рази більше, як рік тому.

● **У Толідо, Огайо**, 10-річна Су Шепард і 8-річна Варвара Мекер, нишпорячи у старому столі, викиненому на вулицю, знайшли в заглибині дві бляшані пушки з-під тютюну, а в них — $2,520. Мати одної з дівчат дала знати поліції, яка після переведеного слідства ствердила, що стіл належав померлій старій подружній парі, і що донька тієї пари, Варвара Мерзінґ, викинула стіл на вулицю. Суд вирішить, кому належать гроші.

● **Альберт Шінске**, 85-річний мешканець Лонґ Айленду, Н. П., відіслав до стейтового автомобільного бюра свій дозвіл на їзду автом, заявивши, що, з огляду на свій вік не хоче наражувати на небезпеку свого власного життя і життя інших людей. Він їздив автом 37 років.

● **У Нюйоркській Публічній Бібліотеці** — одній із найбільших у світі — на перехресті 5-ої евню і 42-ої вулиці видано брошуру - провідник для відвідувачів. У цій брошурі, яку можна дістати безплатно при столі інформацій, вміщено, зокрема, плян будинку бібліотеки і пояснення всіх скульптур.

АНГЛІЯ „ЗА" КОНФЕРЕНЦІЮ НА ВЕРШИНАХ, — ФРАНЦІЯ „ПРОТИ"

Лондон. — У куди коротшій англійській ноті, як американська, прем'єр Геролд Мекміллен прийняв у вівторок 22 липня ц. р. пропозицію Нікіти Хрущова щодо конференції голів урядів, з тим, щоб вона відбулася на форумі Об'єднаних Націй, в рямцях Ради Безпеки. Мекміллен покликався, подібно як през. Айзенгавер, на чартер ОН, який не забороняє участи в Раді Безпеки голів урядів чи міністрів і висловився буквально так: „Я напевне поїду до Ню Йорку на таку нараду, якщо ви зробите це, а вважаю, що ви зробите це, судячи по вашому листі". „Ви сподівалися — закінчує свого листа англійський прем'єр у відповіді на ноту Хрущова з 19 липня ц. р., — що ми сьогодні стрінемося в Женеві. Сподіваюсь, що ми швидко стрінемося в Ню орку, за пляном, що я його тут запропонував".

Інакше до цієї справи підійшов французький прем'єр ген. Шарль де Ґоль. У своїй ноті з вівтірка 22 липня до Хрущова, де Ґоль підкреслює, що конференція на верщинах повинна відбуватись в атмосфері „об'єктивности і достойности" й тому вважає необхідною відповідну підготову такої конференції. Де Ґоль звертає увагу, що покищо Рада Безпеки займається справою Ливану. Тільки на випадок невдачі її зусиль — треба би подумати про зустріч голів урядів. Хоч англійська й американська відповідь з одного боку та французька з другого різняться в підході до конференції „на вершинах", проте речник французького уряду рішуче заперечив, наче б у „великій трійці" не було згоди. Однаково англійський, як французький прем'єр дуже гостро відкидали хрущовські вислови про західню „аґресію" та різні пропаґандивно - большевицькі фрази.

Нассер називає короля Гуссейна „зрадником" та заповідає перемогу арабського націоналізму

Каїро. — Президент З'єдиненої Арабської Республіки Гамаль Абдель Нассер виголосив у вівторок 22 липня на майдані перед колишнім королівським палацом в Каїро пристрасну промову до велетенської юрби народу, що її обраховували на 250,000 осіб. Нагодою до цього виступу були шості роковини єгипетської революції з 23 липня 1952 року, однак Нассер заявив, що водночас святкується іракську революцію з 14 липня ц. р. Нассера вітали, як тріюмфатора, після його повороту з офіційної візити в Юґославії, одноденної наради з Хрущовим у Москві та підписання союзу з Іраком у Дамаску. У своїй промові Нассер назвав короля Йорданії Гуссейна зрадником, який запросив до своєї країни „імперіялістів", і заповів, що так само, як в Іраку, також в Йорданії, Ливані і в Альжирі переможуть арабські націоналісти. Він сказав буквально, що „від Атлянтійського океану по Перську затоку" запанує одна арабська думка. Однак, зрештою, кажуть коментатори, промова Нассера була поміркована постільки, що він заявив, ще „не хочемо робити собі ворогів ніде, бо це не в нашому інтересі мати ворогів; хочемо жити в мирі, хочемо щоб нас залишено в спокої і не використовувано нашої землі для військових баз". Поруч із Нассером на трибуні стояло шість делеґатів з Іраку: 4 міністри і два високі старшини. Промовляв новий іракський міністер освіти, який запевнив, що Ірак і З'єдинена Арабська Республіка „маршуватимуть в одній лаві".

Австрійський канцлер відвідує Москву

Москва. — До Москви прибув в минулий понеділок австрійський канцлер Юліюс Рааб у товаристві віце-канцлера Бруна Піттермана, міністра закордонних справ Леопольда Фіґеля й фінансових фахівців. Головною ціллю подорожі Рааба до Москви є добути полегші від Москви щодо грошових зобов'язань, що їх прийняла була на себе Австрія, щоб збутися совєтської окупації. Австрія зобов'язалась була, за всі ті здирства і всю руїну, що їх дізнала була від Совєтів протягом большевицьк. окупації, ще заплатити Москві доставами 10-ох мільйонів тонн ропи та заплатою 150 мільйонів дол. фабричними товарами. Совєти зишантажували те зобов'язання арґументом, що мусять дістати „відшкодування" за ті австрійські — колишні німецькі — фабрики, й різні підприємства, що їх большевики сконфіскували в Австрії, як „вороже майно". Австрія має заплатити ті суми протягом 10-ох років. Теперішня делеґація австрійських керівників до Москви старається випросити злагіднення цих умов. Большевики стрінули австрійську делеґацію з парадою, назустріч їй вийшов „сам" Нікіта Хрущов з іншими членами уряду, музика грала австрійського марша і тд. Канцлер Рааб в короткій промові підкреслив невтральну політику Австрії та м. і. покликався на те, що Австрія, шануючи свою невтральність запротестувала проти порушення її невтральности американськими транспортними літаками, що перелітають над нею в леті на Середній Схід. Хрущов похвалив австрійських державних мужів, признавши ,що вони льояльно дотримують політики невтральности, та при тій нагоді лаявся на ЗДА.

● **На „суперґайвеї" Ню Джерзі Терипайк** проїхало протягом року, що закінчився 30 червня ц. р., 39,971,872 авт (протягом минулого року — 36,471,506) Власники тих авт заплатили разом $29,105,300 за переїзд Річна адміністрація цього шляху коштувала $6,248,325. Чистий прибуток пішов на покриття видатків, зв'язаних з будовою шляху, який є власністю стейту.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Екзарх українців в Англії** архиєпископ Вестмінстеру Вільям Ґолдфрей прийняв у суботу дня 26 червня ц. р., на авдієнції ген. вікарія Української Католицької Церкви в Англії Всч. о. П. Малюґу та представників українських організацій у Великій Британії — голову СУБ проф. Д. Левицького, голову ОБВУ, сотн. М. Білого-Карпинця та голову КК СУМ п. Ленківського. В розмові обговорено справи релігійної опіки над українцями у Великій Британії, як теж проблеми релігійного життя в теперішній Україні.

● **Книжку проф. Константина Кононенка** п. н. Україна й Росія. Історія економічних взаємин між Україною і Росією (1654-1917) видало Видавництво Маркетського Університету в Милвокі, Висконсин. Книжка (257 сторінок) вийшла англійською мовою як том IV-ий серії „Маркетські Славістичні Студії", що її видавцем - редактором є проф. Маркетського Університету д-р Роман Смаль-Стоцький. Передмову до праці проф. Кононенка написав проф. д-р Лев Добрянський.

● **Український маляр В. Сім'янців брав участь** у двох мистецьких виставках у Вашингтоні — у виставці в клюб „Космос" в днях 10 до 30 квітня ц. р., та у виставці, влаштованій виключно для членів Американської Ліґи Артистів що відбулася в днях 25 травня до 13 червня ц. р. В першій виставці В. Сім'янців, який є членом згаданої Ліґи, одержав другу нагороду за свій твір „Очікування" і в другій виставці першу нагороду за твір „Світанок".

● **Наради Правління Міжнародної Унії Католицької Преси** відбулися в днях 21 до 22 червня ц. р. в Парижі. В нарадах брав участь д-р Володимир Янів з Сарселю, який є членом ради директорів католицьких видавництв.

СОВЄТИ 85-ИЙ РАЗ ЗЛОВЖИЛИ „ВЕТОМ" В РАДІ БЕЗПЕКИ ОН

Об'єднані Нації. — Совєтський Союз зголосив у вівторок 22 липня ц. р. знову „вето" — вже 85-те з черги — на Раді Безпеки Об'єднаних Націй, голосуючи проти японської резолюції в справі середньо-східньої кризи. Японську резолюцію прийнято 10 голосами проти одного совєтського голосу, проте того спротиву було досить, щоб — за чартером ОН — провалити ту резолюцію. Правда — стверджують коментатори — резолюція Японії була так страшенне розводнена, млява і загальникова, що ніхто не жалів її невдачі. Японія скреслила з первісного тексту своєї пропозиції уповноваження для генерального секретаря ОН покликати до життя, в разі потреби, нову міжнародну поліцію для Ливану. Ця резолюція обмежувалась тільки до загальних фраз про продовжування праці військових обсерваторів в Ливані, поглиблення тієї праці для добра тамошнього миру і т. п. Раніше 8 голосами відкинено поправку совєтського делеґата Соболєва, яка доповнювала японську резолюцію закликом до ЗДА негайно відкликати війська з Ливану. Тільки один Соболєв голосував за своєю поправкою, а Японія і Швеція стримались. Після тієї останньої невдатної спроби розв'язати кризу на терені Ради Безпеки Об'єднаних Націй, її президент на місяць липень, колюмбійський делеґат д-р Альфонсо Аравхо, закрив засідання, не визначивши нової дати. Один тільки совєтський делеґат хотів, щоб Рада Безпеки зібралась знову в середу. 10 інших делеґатів були „проти". Хоч у цій справі не прийнято формальної рекомендації від Ради Безпеки, проте генеральний секретар ОН, спираючись на вислідах дебат і голосування над різними внесеннями рішив збільшити число обсерваторів Об'єднаних Націй в Ливані до 200 і додати їм допоміжний персонал числом коло 1,000 осіб. У цій справі він переговорював з представниками Канади і Норвеґії, які погодились дати своїх людей.

Морфі намагається завести мир в Ливані

Бейрут. — Надзвичайний репрезентант президента Айзенгавера в Ливані, досвідчений дипломат Роберт Морфі, передискутувавши ситуацію в Ливані з її президентом Камілем Шамуном і членами його уряду, як також американським амбасадором Робертоб МекКлінтоком, нав'язав контакти з так званими центральними колами ливанців, які становлять в Ливані т. зв. третю силу. Для цієї цілі він поїхав до центру опозиції міста Тріполі, де довго переговорював з тамошніми маронітськими духовниками, архиєпископом Абедом і патріярхом маронітської церкви Павлом Меухі. Поруч із ними, Морфі переговорював з високими духовниками Православної і Греко-Католицької Церков у Ливані. Християни в Ливані становлять більше, як половину автохтонного населення і за звичаєвим правом — президентом Ливану повинен бути християнин, а його прем'єром мусульманин. Опозиція здебільша рекрутується з - посеред мусульманських арабів, опозиційних до прозахіднього президента Шамуна, християнина. Роберт Морфі вперше стрінувся також з представниками опозиції, дармащо не з лідерами збройного повстання.. Він переговорював м. і. з головою ливанського парляменту Абделем Оссейраном, який натаврував був збройну інтервенцію ЗДА в Ливані. Вибори президента Ливану, передбачені на четвер 24 ц. м. — відложено тому, що не узгіднено ще за кулісами особи приємливого для всіх кандидата.

На Кипрі привернено постанови вийняткового стану

Нікозія. — Англійський губернатор сер Гю Фут привернув назад скасовані вже ним драстичні постанови вийняткового стану з часів правління на Кипрі губернатора Джона Гардінґа. Проголошено знову „право" арештувати за політичні провини без доказів вини, а тільки при існуючому підозрінні. Заведено нову установу концентраційних таборів для політичних в'язнів. Арештовано кількасот осіб з-посеред греків і турків. Заведено строгу пресову цензуру, перервано всяку комунікацію з зовнішнім світом. Всі ці драстичні заходи введено в життя безпосередньо після нової хвилі грецько - турецького терору внаслідок якого згинуло протягом кількох тижнів поверх 50 осіб. Протягом останніх десятьох днів вже двічі проголошено 48-годинну поліційну годину, себто заборону для всіх мешканців великих міст виходити з домів на вулицю. Губернатор заповів, що будуть призначені години для розподілу харчів і води та що в призначеному часі вільно буде жінкам виходити на закупи. Провідник кипрських турків, адвокат Фазіль Кучук, попереджений турецьким урядом, що йому грозить арештування на Кипрі, втік до Туреччини.

У СВІТІ

● **Морські піхотинці ЗДА в Ливані** найбільше нарікають на два лиха: спеку і комарів. Вони перебувають в стані постійного острого поготівля, отже сплять одягнені, із зброєю під рукою, в окопах, виконаних на летовищі, та в інших оборонних пунктах довкола столиці Ливану, Бейруту. Протимоскітові сітки дають тільки частинну заборону. Вночі над позиціями американських вояків свистять кулі ливанських партизанів, але покищо вони нікому не заподіяли шкоди. Проте, мораль американських вояків дуже висока.

● **В Англії** переходять військовий вишкіл 200 іракських старшин, що їх англійський уряд прийняв на просьбу покійного короля Фейсала II. Новий іракський уряд заявив бажання, щоб ті старшини продовжували в Англії свій вишкіл.

● **Турецькі власті в Істанбулі** обставили двома канонірками яхту „Аліс", яка заякорилась в тому порті вже кілька тижнів тому. Ця яхта — власність нещасного короля Іраку Фейсала II, який мав прилетіти минулого тижня до Істанбулу на з'їзд голів чотирьох мусульманських держав і від'їхати саме цією яхтою. Відомо, що Фейсал не здійснив того заміру, бо за кілька годин перед його запляннованим виїздом до Туреччини його вбито.

● **У Західньому Берліні** відзначено минулої неділі 14-ті роковини бомбового атентату на Адольфа Гітлера в його головній кватирі. У церемонії взяло участь 700 осіб, між ними кревні тих німецьких старшин, яких розстріляно після невдалого замаху. Головним змовником був полк. князь Клявс Штафенберґ, який поклав був на столі в будинку головної кватири, недалеко Гітлера, течку з годинниковою бомбою. Відомо, що Гітлер вийшов з того замаху неушкоджений. Відзначення роковин атентату відбулося на подвір'і будинку, де 14 років тому розстріляно князя Штафенберґа і численних інших змовників, які хотіли рятувати добре ім'я Німеччини і її армії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25
В Джерзі Сити і закордоном:		Jersey City and Foreign Rates:	
На рік	$14.00	One year	$14.00
На пів року	7.50	Six months	7.50
На три місяці	4.00	Three months	4.00

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПІД ЗНАКОМ СЕРЕДНЬО-СХІДНЬОЇ КРИЗИ

З історії абсолютних монархій та новітніх диктатур відомо,що вони інколи свідомо провокували закордонні кризи, *щоб відвернути увагу свого громадянства від внутрішньо-політичних турбот*. Так було за царського режиму, такої методи тримаються большевики. Не так в З'єдинених Державах. Американська демократія, яка пов'язує внутрішню й зовнішню політику філософією Конституції ЗДА, настільки державно зріла, що в хвилинах небезпеки одностайним фронтом стає за своїм урядом.

Небезпека війни, що ось-ось може спалахнути, змушує державно думаючі маси громадян розуміти потребу дисципліни і послуху державному проводові. Але вона не викорінює критицизму. Те саме в теперішній кризі. Офіційні провідники опозиційної Демократичної партії — кол. президент Гаррі Труман, кол. президентський кандидат і титулярний голова тієї партії Адлей Стівенсон, спікер Палати репрезентантів Сем Рейбирн і голова сенатської більшости сен. Линдон Джонсон — всі вони підтримали рішення Президента вислати військо до Ливану. Вони зробили це не тільки тому, щоб заманіфестувати перед зовнішнім світом одностайність крайового фронту, але й тому, що переконані, що дійсно „в даних умовинах" не було іншого виходу. Водночас не тільки демократичні сенатори Менсфілд, Гомфрі і Фулбрайт, але й республіканський сенатор Купер, деякі найповажніші часописи й окремі громадяни не приховують свого критицизму щодо американської зовнішньої політики. Правда, цей критицизм стосується ще й років, коли при владі була демократична адміністрація. Але за теперішний стан на Середньому Сході обвинувачується найбільше нинішню адміністрацію, яка перебуває при владі шість років. Не було б — чуємо — потреби висилати морську піхоту й Шосту фльоту до Ливану, якби американська зовнішня політика не загнала новітнього арабського націоналізму на послуги совєтського імперіялізму, через що ЗДА, всупереч правді і логіці, стали предметом атак пропаганди з Каїро і з Москви.

Тому нема сумніву, що коли минеться теперішня криза — а всі познаки вказують, що в третю світову війну вона таки не розгориться — то в ЗДА спалахне міжпартійна боротьба, прикметна завжди для передвиборчого часу. Можна здогадуватись, *що в цих останніх місяцях-тижнях перед листопадовими виборами і в наступних місяцях, які стоятимуть вже під знаком президентських виборів 1960-го року, зовнішня політика през. Айзенгавера і його державного секретаря Доллеса будуть під ще гострішим обстрілом, ніж були перед середньо-східньою кризою.*

Теперішня криза має також деякий вплив на актуальну працю Конґресу. Відомо, що Президент поставив був на чоло всіх справ, залежних від рішення Конґресу, три справи: законопроєкти про реорганізацію Пентаґону, про допомогу закордонові та про закордонну торгівлю. Президент прикладав до цих трьох справ таку величезну вагу, що від ставлення до них окремих конґресменів і сенаторів узалежнював свою підтримку чи байдужність супроти кандидатур членів Конґресу у прийдешніх виборах. Середньосхідня криза приспішує поладнання всіх цих трьох проблем. Хоч законопроєкт про реорганізацію Пентаґону значно змодифіковано, проте назагал признається Президентові сутні прероґативи, що їх він домагався: поширення компетенцій секретаря оборони, його право приділювати окремим родам збройних сил окрему зброю, спрощено службовецьку „драбину" в Пентаґоні, збільшено повагу голови шефів об'єднаних штабів. Закон знаходиться в останній стадії вирішення. Так само покращали шанси задовільного вирішення справи закордонної допомоги на рік 1958/59. Президент жадав 3,930,092.500 дол., а Палата ухвалила тільки 3,078,092,-300 дол., на 597,500,000 дол. нижче від пропозиції власної Комісії. Сподіваються, що остаточно ця сума буде значно підвищена. Середньосхідня криза звернула також увагу на економічні потреби недорозвинених країн і, послідовно, на *потребу лібералізації митної політики*.

У сумі — середньосхідня криза не притупила, а підкреслила й уточнила різні проблеми, що становили предмет міжпартійних спорів в ЗДА. З'ясовування цих проблем у передвиборчій кампанії принесе користь для всього народу.

40-РІЧЧЯ КП(б)У І ЙОГО „РЕАЛІТЕТИ"

Сорокріччя Комуністичної партії в Україні, створення якої совєтська і підсовєтська преса відзначає, як акт „величезної ваги" в історії України, дало спонуку різним совєтським історикам і публіцистам опублікувати низку статтей і матеріялів. Лектура цих статтей і матеріялів дуже повчальна ,бо вони доводять з усією категоричністю, що створення цієї партії не мало нічого спільного з українством і дуже мало з українськими комуністами, і що вже з самого початку вона була подумана, як прибудівка Російської Комуністичної Партії, в її рямцях і залежна цілковито від її директив. Друковані тепер самими ж комуністичними публіцистами матеріяли приносять чимало важливих фактів ,які заперечують в основному не тільки поширювані різними „проґресистами" і їхніми наслідувачами в публіцистиці тези про якусь суверенність чи самостійність тієї партії, але й усі писання про те, що . . . Українська ССР є пересмником державних актів 1917-1918 років і продовжуванням традицій Української Народної Республіки . . .

Досі в совєтській публіцистиці до історії постання КП(б)У вдержувано погляд, що ініціятиву у створенні Комуністичної Партії (большевиків) України, офіційну дату чого совєтські історики встановлюють на дні 5-12 липня 1918 року (в Москві), дала т. зв. таганрозька нарада, яка відбулася в квітні 1918 року. Тепер же з матеріялів про перший з'їзд КП(б)У, опублікованих якимось О. Бородіним в „Комуністі України" (кн. 6 за червень ц. р.) виходить ,що насправді т. зв. І-ий з'їзд КП(б)У, створюючи цю партію, як автономну всередині Російської Комуністичної партії, пішов проти рішень цієї ж таганрозької наради, яка постановила, що „КП(б)У повинна бути відірваною, незалежною від РКП (б) (партією — О. Р.) і зв'язана з нею тільки через міжнародну комісію III Інтернаціоналу" (див. „Комуніст України", кн. 6 за 1958 рік, стор. 22).

Цікаві дані подає Бородін про склад учасників московського „з'їзду" КП(б)У. В роботі з'їзду взяло участь всього 65 делеґатів з ухвальним голосом і 147 з дорадчим (під час відкриття цих делеґатів було всього 59 з ухвальним голосом і 130 з дорадчим), що „представляли 45 партійних організацій України, які об'єднували 4364 члени партії", і, крім того, 114 „гостей". Якщо йде про делеґатів, що їх насправді було 59, то вони були поголовно членами Російської СДРП, здебільша росіянами за національністю. Ближчих даних про „делеґатів з дорадчим голосом" і про „гостей" Бородін не подав. Треба думати, що все це були члени Російської Комуністичної партії, власне РСДРП(б), які з Україною не мали нічого спільного. Самі ж „українські" делеґати репрезентували такі області: Катеринославську — 29, Київську — 7, Харківську — 6, Полтавську — 9, Чернігівську — 8 (там же, стор. 34-35). Одещина, Поділля, Волинь, Полісся не були взагалі репрезентовані. Тому велика частина учасників „з'їзду", що їх тепер називають „правими", запропонувала була відбути тільки „партійну конференцію", бо назва з'їзд не відповідала дійсному станові речей. Речники тієї групи обстоювали цю пропозицію „на тій підставі, що для проведення з'їзду не забезпечено повне представництво від партійних організацій". Про характер самого з'їзду і його делеґатів свідчить красномовно факт, що під час „з'їзду" ,коли в Москві почалися антисовєтські заворушення, зорганізовані „лівими есерами", „більшість делеґатів взяла участь у придушенні контрреволюційного путчу" . . . (там же, стор. 35), значить, виступила в ролі чекістського чи солдатського червоного загону.

„Перший з'їзд КП(б)У" відбувався, як виходить із категоричних стверджень О. Бородіна, за безпосередніми директивами і під наглядом РКП. „Вирішальний вплив на хід роботи з'їзду, пише він (там же, стор. 37), мали керівні вказівки РКП(б) і особисті В. Леніна. Центральний комітет і В. І. Ленін пильно стежили за розвитком революційної боротьби . . . спрямовували діяльність партійних організацій по правильному шляху". Ленін відбув також довірочні наради з групою делеґатів цього „з'їзду", розглянув підготовлені матеріяли і „давав поради з основних питань, які повинен був розв'язати з'їзд".

Дуже характеристичну інформацію про цей „І-ий з'їзд КП(б)У" подав у цьому ж числі „Комуніста України" (стор. 29) якийсь О. Юрченко у своїй статті „Ленін і утворення Комуністичної Партії України". „З офіціяльного боку, — стверджує Юрченко — він був нелеґальний. Про нього не друкувалось ніяких повідомлень. Це пояснювалося умовами Брестського (Берестейського — О. Р.) мирного договору, згідно з яким Україна була відторгнута (! — О. Р.) від РСФСР . . . В цих умовах офіціяльне становище В. І. Леніна, як глави Радянського уряду, не дозволило очевидно, йому бути присутнім на з'їзді більшовиків України. Проте, його вплив, його спрямовуюча рука відчувались в усій роботі з'їзду, при обговоренні всіх основних питань порядку денного".

З'їзд відбувався не тільки нелеґально, але, як стверджує О. Бородін у своїй цитованій статті (стор. 39), здебільша за закритими дверима. **Зокрема, на „закритих засіданнях" обговорено й відкинено пропозицію М. Скрипника, який „наполягав на необхідності створення самостійної партії на Україні."** Тому теж редакційна комісія постановила „матеріяли обговорення і рішення в питанні про взаємовідносини КП(б)У з РКП(б)" не публікувати.

У висліді „з'їзду" прийнято резолюції, якими відкинуто в основі і рішення „таганрозької наради" і пропозиції Скрипника в справі усамостійнення КП(б)У. В резолюції про партію (надрукованій в цьому ж числі „Комуніста України", стор. 42), постановлено „об'єднати партійні комуністичні організації в автономну в місцевих питаннях, Комуністичну партію України з своїм Центральним Комітетом і своїми з'їздами, але яка входить в єдину Російську Комуністичну партію з підпорядкуванням у питаннях програмових загальним з'їздам Російської Комуністичної партії, а в питаннях загальнополітичних — ЦК РКП".

Створивши таким чином „комуністичну партію України", цілком залежну й підпорядковану Російській Комуністичній партії, в дальших резолюціях до справи взаємин між Україною і Росією підтверджено ще рішучіше, на базі російського „неділимства", повсякчасну „нерозривну зв'язаність" України з Росією. Ці резолюції (надруковані в „К. У.", ч. 6, 1958, стор. 43) залишаються ще й досі основою поневолювання України і її під'яремного становища в рямцях Союзу Совєтських Соціялістичних республік.

„Виходячи з того, — стверджується в цих резолюціях, що Україна економічно нерозривно зв'язана з Росією", що „економічна єдність України з Росією за останнє десятиріччя (панування царату! — О. Р.) створила міцний базис для єдности боротьби пролетаріяту України і Росії", що „відокремлення України від Росії, як всилу цього, так і всилу всієї міжнародної обстановки має характер тимчасової окупації", і що „повстання на Україні розгортається під лозунгом відновлення революційного возз'єднання України з Росією" — І-ий З'їзд Комуністичної партії України вважає, що „завдання нашої партії на Україні є: рішуче порвавши з помилками минулого, боротися за революційне об'єднання України з Росією на засадах пролетарського централізму в межах російської Радянської Соціялістичної Республіки".

Приведена в скороченні резолюція про „Україну й Росію" залишалася на протязі 40 років совєтського панування над Україною і залишається й далі „реалітетом", що визначає і її державно-правне і її фактичне становище в рямцях СССР.

КІНЕЦЬ ОДНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Париж. — 15-го липня офіційно подано до відома, що під час сутички частин 27-го полку французьких драґунів з альжирськими повстанцями загинув „генерал" Беллюні. На цьому закінчився французький експеримент гри на внутрішніх розходженнях між альжирськими повстанцями.

Свого часу ми писали про Беллюні. Залишається коротко пригадати цю справу, щоб *зробити з неї висновки*.

Беллюні — давній активіст альжирського самостійницького руху, що його очолював Мессалі Гадж, який перебуває тепер у французькому арешті. В Альжирі його, найстаршого самостійника, Фронт Національного Визволення своїм зверхником не визнає. Але Мессалі Гадж має ще багато прихильників між робітниками Альжиру, які перебувають у Франції та Бельгії і займають поважні позиції в синдикальному русі.

Повстанці, що підлягають наказам Фронту, хотіли зліквідувати Беллюні, як „зрадника, що розбиває єдність боротьби". Переслідуваний повстанцями, він у травні минулого року нав'язав контакт з французами, які дали йому зброю, амуніцію, медикаменти та харчі і зажадали за це поборювати партизанів Фронту. Беллюні це й виконував. Але відмовлявся від будь-яких політичних профранцузьких заяв, бо стояв на становищі альжирської самостійности.

Французам здавалося, що, заманеврувавши його в безвихідну позицію у відношенні до переважаючих сил Фронту, вони змусять його перейти на свій бік. Зберігаючи назву Національної Армії Альжирського Народу для своїх 3,000 бійців, Беллюні залишився самостійником. Беручи до уваги, що він за рік знищив коло 1,000 повстанців Фронту на території, через яку проходять транспорти сагарської нафти, французи готові були його толерувати й далі. Але прихід до влади ген. де Голя і його заяви про інтеґрацію, тобто доволі виразне становище його проти самостійности Альжиру, змусили Беллюні зайняти також виразне становище: він зірвав контакт з французами.

Французьке командування вислало проти нього більші сили, і в сутичці з частинами 27-го полку він загинув. Лише мала частина його бійців перейшла до французів. Решта або перебуває в підпіллі, або розбіглася. Вони або будуть знищені, або включаться в ряди частин Фронту, як самостійники.

Для альжирців цей експеримент пригадує відому нам практику: не можна йти на виключність тоді, коли потрібне об'єднання сил. Договір Фронту з мессалістами дав би революційним силам 3,000 беллюністів, заощадив би 1,000 вояків Фронту, а в політичній і організаційній площині навіть важко обрахувати всі користі.

Французам цей експеримент каже, що „насильно любим не станеш", що як би воно не було, а альжирська нація народжується у визвольній війні за самостійність, і Беллюні волів ситуацію, в якій було ясно, що за зречення самостійницької позиції його чекає смерть.

Останніми днями стала у Франції голосною справа, яка підносить ту саму проблему, що й експеримент Беллюні. Це — справа Абделькадера Рамані.

Абделькадер Рамані — поручник французької армії. В лютому 1957 р. він разом з 50 товаришами-старшинами, підписав листа до президента Франції, в якому з'ясовано незносну ситуацію старшин-альжирців у війні, що точиться в Альжирі. Рамані потрактовано як ініціятора цього листа і заарештовано. Згодом його товаришів звільнено, а він і досі залишається у в'язниці, хоч проголошено вже, що його мають звільнити. Кажуть, що звільнять його тоді, коли він висловиться за інтеґрацію.

Щоденник „Ле Монд" у числі з 16 липня ц. р. містить статтю Рамані, написану у в'язниці. В тій статті Рамані заявляє, що він любить Францію, і готовий за неї загинути, але під умовою, що вона визнає національне обличчя Альжиру. Інтеґрація — це в його очах примусове надання французького громадянства альжирцям, від чого альжирці французами не стануть. Він пише: „Що сказали б французи ,коли б їх позбавили уряду, армії, інтеліґенції і запропонували інтеґрацію в російську, німецьку чи американську національну спільноту?"

Рамані вважає, що Наполеон мав рацію, коли казав, що в остаточному рахунку дух завжди переможе зброю. Зброєю не можна здушити альжирського повстання, як німці не могли здушити французького підпілля. Альжирці дали багато крови на захист Франції, зуміють її дати й на захист своєї батьківщини. Альжир багато завдячує Франції, зв'язаний з нею багатьма нитками, але він може жити з нею в згоді й братерстві тільки тоді ,коли буде признане його обличчя, і коли згода буде будована на засадах свободи вислову, вибору й рівноправности. Він вірить у лицарськість французької нації. Вірить у те, що Франція не топтатиме в Альжирі тих ідеалів, які створила й піднесла в світі, в дусі яких виховала і його. В дусі тих ідеалів провадять боротьбу за гідність і незалежність альжирські повстанці.

Після двох тут наведених випадків важко заперечити, що альжирська нація народжується, чи вже й народилася у визвольній боротьбі. І це — основна проблема, без признання якої ледве чи знайти розв'язку альжирської війни, а без цієї розв'язки не впорядкувати ніякої ділянки життя Франції.

Цими днями сам ген. де Голь мусів звернутись до синдикатів, що об'єднують робітників і урядовців державних підприємств, із закликом, щоб вони до осени не рахували на підвищення платень, хоч її й приобіцяли були попередні уряди до висоти 20% (так за два-три останні роки пішли догори платні в приватному секторі). Вони мусять задовольнитися досі отриманими 7%, бо на більше не дозволяє господарська ситуація. Синдикати заявили, що коли уряд зриває свої зобов'язання, то вони мають право вдатися до страйків.

Період відпусток і надії на де Голя в важкій ситуації мабуть, стримають страйки до осени. Тим більше, що за кілька днів міністер фінансів має подати проєкт упорядкування господарського життя країни. Але війна, а також запляновані інтеґрація і зрівняння в соціяльних вигодах альжирців вимагають таких коштів, що країна ледве чи зможе їх витримати, ведучи війну в Альжирі.

Тому, не зважаючи на приспішений темп праці над реформою державного устрою, не зважаючи на кризу в Ливані й Іраку, для Франції першорядною справою є справа Альжиру, що відсуває на дальший плян всі інші справи.

О. Д-вич

Олена Лотоцька

СТУДІЙНІ ДНІ МММ

Світовий Рух Матерей або як ця назва звучить в скороченні — МММ — відбув у червні ц. р. у Парижі свої чергові Студійні Дні. Хоча Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) вже від 1950 р. є там членом, проте я ще не мала нагоди бути на їх зібраннях чи з'їздах. Тому дуже цікаво було мені приглянутись цим Студійним Дням, що їх гаслом було „Мати, куди ти прямуєш?"

З програми Студійних Днів та з невеликого журналу „МММ" можна було з'ясувати собі їх плян. Світовий Рух Матерей довгі роки працював над поглибленням ролі матері у суспільстві. Для тієї цілі переводив студії, розписував анкети й розглядав законодавство різних країн. Праця йшла етапами. Насвітливши біологічну ролю матері, МММ опрацював її виховне й економічне значення. Користувався при тому фахівцями різних галузей та з різних країн. Певний дослідний матеріял зібрали також його члени-організації.

Теперішні Студійні Дні мали дати переріз крізь ці досліди. На підставі зібраного й дослідженого треба було насвітлити шлях, яким прямує мати. У те майбутнє, що так непевно зарисовується перед нами.

Перший день конґресу (своєю чисельністю з'їзд далеко перевищив скромні рямці Студійних Днів) був виповнений різними формальностями. Президентка МММ п-ні Жаніна Мансо зручно вплела у своє вступне слово коротку історію МММ за десять років, де власне вмістилось те, що я згадала про перебіг їх праці. Сесію закінчила доповідь проф. Седа на тему „Материнська любов" ,де в гарній літературній формі та сміливими твердженнями автор підніс це почування на відповідний п'єдестал. Це була неначе „увертюра" до цілої „опери", що мала розпочатись у чергових днях.

У трьох чергових днях розгорнувся весь зміст праці МММ. Про „Матір і розвиток медицини" промовляли два визначні лікарі, один демограф і п-ні д-р Фабія, шеф суспільної опіки з ЮНІСІФ (Міжнародний Центр Дитинства). Сесію проводив д-р Ожула, б. міністер Франції. Теми їх доповідей: Медично-суспільна служба в користь матері й дитини, Обмеження народин, Психічний зв'язок між матірю й дитиною, Діяльність міжнародних організацій.

„Мати й розвиток законів і звичаїв" було темою чергового дня. Промовляли професори суспільних наук, президент Міжнародного Союзу Адвокатів та визначний правник з Японії. Поодинокі доповіді охоплювали — родинну структуру, відповідальність матері, незаміжних матерей.

Тема третього дня: „Мати і економічний та суспільний розвиток". Сесію проводила д-р Г. Вюлькер, секретар міністерства родини в Німеччині. Промовляли п. Фурастіє, професор державної консерваторії мистецтва й ремесла та п-ні Іка Поль-Пон, шеф міжнародних взаємин при ЮНІСІФ. Говорили на теми: „Напрям продукції", „Родинна і професійна праця жінки", „Пересування населення з села до міста".

Але ці доповіді не були лише академічним виявом студій МММ. Кожного дня перед полуднем відбувалась керована дискусія на тему попереднього дня. І так, у вівторок, 10 червня дискутовано „Мате-

(Дальше на стор. 3-тій)

НА СВІТІ МОЖНА ЖИТЬ . . .

На світі можна жить
без еталонів,
По різному дивитися
на світ —
Широкими очима,
З-під долоні,
Крізь пальці,
У кватирку,
З-за воріт.

Від того світ не зміниться
ні трохи.
А все залежить від людських
зіниць.
В широких відбивається
епоха,
У звужених — збіговисько
дрібниць.

ЛІНА КОСТЕНКО

Київ, 1958

Мілена Рудницька

БОРОТЬБА ЗА ПРАВДУ ПРО ВЕЛИКИЙ ГОЛОД

(7)

Особливе заінтересування справою голодової катастрофи виявляла німецька преса. Цей факт зрозумілий, коли взяти до уваги, що на Україні було півмільйона німецьких колоністів, з яких, за німецькими підрахунками, згинуло з голоду в 1933 році 140,000. З німецької преси на відзначення заслуговують берлінські газети „Берлінер Таґеблят" та „Фоссіше Цайтунґ" і кельнська „Кельніше Цайтунґ". Всі три мали своїх дописувачів у Москві, людей з характером, які не вагалися ризикувати посадою. Довголітнього кореспондента газети „Берлінер Таґеблят", Павла Шеффера, большевики викинули, відмовивши йому відновлення візи, коли він поїхав додому на відпустку. Кореспондент „Фоссіше Цайтунґ", Вільгельм Штайн, повідомляв з Одеси уже навесні 1932 року, що українські селяни покидають спустошені села, що уряд позабирав у них силоміць усе збіжжя та харчові припаси і що Україна стоїть в обличчі страшного голоду. Перша кореспонденція Вільгельма Штайна появилася 27 травня 1932 року, і їй хронологічно належить першенство перед усіма іншими голосами світової преси. Довголітній московський кореспондент „Кельніше Цайтунґ" зумів обійти заборону московського уряду і вліті 1933 року відбув мандрівку по Київщині, звідкіля перепачкував до своєї газети серію репортажів.

Цікаві матеріяли, а саме листи від німецьких колоністів з України та розповіді втікачів, також здебільша німецьких колоністів чи німецьких поворотців з Совєтського Союзу, друкувалися в газетах німецьких національних меншин прибалтійських держав, Басарабії і Семигороду.

Публічна опінія Франції і Англії була поділена. Французькими газетами, що повідомляли об'єктивно про голодове лихоліття й ставилися співчутливо до трагедії українського народу, були паризькі щоденники „Матен", „Тан", „Журналь" і „Журналь де Деба". Прізвища доброзичливих журналістів: московський кореспондент газети „Тан" П'єр Берлян, начальний редактор газети „Журналь" Сен Бріс, співробітниця „Матена" Сузанна Бертійон. В одному з своїх дописів з літа 1933 р. Берлян писав про війну, що її уряд фанатичних доктринерів провадить проти селянської маси, ворожої до колективізації. „Мовчання совєтської преси про голод, катастрофічний характер якого є тут публічною таємницею — одно з найбільш вражаючих явищ сучасної Росії", — зауважував Берлян у статті з 18 липня 1933 року.

В Англії справа Голоду була контроверсійною: на шпальтах англійських газет протягом довгих місяців провадилася завзята полеміка на цю тему. В газетах появлялися дописи наочних свідків, які стверджували понад усякий сумнів катастрофу й описували її яскравими фарбами; але ті ж самі газети приділяли місце заявам всілякого роду большевизанів, які категорично твердили, нібито жадного голоду на Україні нема й не було. Такою „невтральною" газетою, що містила суперечні в справі Голоду погляду, був насамперед ліберальний „Манчестер Гардієн". Крім нього статті про Голод друкували лондонський „Таймс", „Дейлі Телеграф", „Дейлі Експрес", двотижневики „Фортнайтлі Ревю" та інші.

Два англійські журналісти, які в боротьбі за правду про Великий Голод відіграли першорядну ролю, заслуговують на вдячність українського громадянства. Маємо на думці Герріта Джонса і Малколма Маґґериджа. Їхні статті мали вагу свідчень очевидців, бо обидва подорожували по Україні навесні 1933 року, себто власне в той час, коли Москва відгородила Україну від світу залізною заслоною. Репортажі Герріта Джонса друкувалися в різних англійських і американських газетах, м. ін. в лондонському „Дейлі Експрес" (квітень 1933) і в „Ню Йорк Америкен" (4 червня 1933).

Малколм Маґґеридж друкував статті про лихоліття України в „Манчестер Гардієн" (березень 1933), якого був членом редакції, і в двотижневику „Фортнайтлі Ревю" (травень 1933). Його статті — це не тільки репортажі, написані з великим літературним хистом, але й глибока аналіза господарських та політичних причин Голоду і основна нищівна критика совєтської системи. Маґґеридж говорить виразно про стан війни і військової окупації України, про спустошене поле бою, де по одному боці стоять мільйони українських селян з тілами, напухлими від голоду, а по другому боці — державний апарат зненавидженого окупанта, з військом, поліцією, аґентами ҐПУ.

Овочем кількамісячного перебування Маґґериджа в Москві та його подорожів по Україні була книжка „Зима в Росії". Глибшої оцінки істоти большевизму та більш уїдливого сарказму на адресу його „ідіотських — як висловлюється Маґґеридж — закордонних поклонників" годі знайти в усій світовій літературі. Ось один епізод з книжки, який цитуємо як зразок суґестивного стилю Маґґериджа. Англійський літератор їде в Донецький басейн. В оселі німецьких колоністів, малій оазі добробуту серед сколективізованої пустині, він бачить українських селян, що просять хліба. Вони стають навколішки, плачуть і благають . Автор вкладає в уста літератора такі слова: „Поки у житті я ще діятиму чи думатиму, я ніколи не смію цього забути. Ідеї можуть родитися й завмирати, але це важливіше ніж ідея. Це — хлібороби, які в снігу на колінах жебрають шматка хліба".

Американська преса і Голод

Аналогічну ролю чемпіона за правду про трагедію України, яку на терені Англії відіграв Малколм Маґґеридж, виконував в Америці Вільям Генрі Чемберлен, московський кореспондент бостонської газети „Кріщен Саєнс Монітор". Чемберлен жив у Москві дванадцять років і знав добре російську мову; його дружина була родом з України. Мав він опінію добре поінформованого й авторитетного в совєтських справах журналіста. Тільки восени 1933 року, вже після жнив, Чемберлен мав змогу оглянути терени, де навесні і вліті лютувала голодова катастрофа. Разом з дружиною він побував на Кубанщині, на Полтавщині і в околицях Білої Церкви. Звідомлення з цієї подорожі почав надсилати до Востону щойно від осени 1934-го року, коли покинув назавжди Совєтський Союз і став дописувачем своєї газети на Далекому Сході. Отже, його спостереження дійшли до публічного відома з дуже значним опізненням, коли полеміка про Голод уже притихла. Восени 1934 р. вийшла друком книжка Чемберлена „Залізна доба Росії", в якій є окремий розділ про голодове лихоліття України.

СТУДІЙНІ ДНІ МММ

(Закінчення зі стор. 2)

ринську любов", як вона проявляється в пресі, літературі, телевізії деяких країн, які тенденції переважають, який їх вплив на родинне вогнище. Проводила п-ні Сільва де Сантолляля, сенаторка з Перу. Вона ж підбила підсумки дискусії, вказуючи на головні течії у цій ділянці.

Другого дня обговорено в дискусії медичну службу в різних країнах та взаємини матері з дитиною. Заторкнено також становище батька у відношенні до матері й дитини. Дискусією проводили дві лікарки — п-ні д-р Гароніян із Ливану і д-р Шоль з Німеччини.

Третього дня була мова про становище голови родини у відношенні до матері й її завдань. В який спосіб забезпечити матері найкращі умовини спокою й безпеки? Проводила п-ні Заватарро, адвокатка з Риму.

Остання дискусія була присвячена професійній праці матері. Які ускладнення приносить це для родинного вогнища і в який спосіб можна їм зарадити? Дискусією проводили п-на Берс, сенаторка з Бельгії і п-ні Тоністті, депутатка з Італії.

Отак перепліталися головні теми доповідей із думками делеґаток з різних країн. Завдяки добрій організації Студійних Днів знайшлося місце на одне й друге. Навіть така „несподівана" гостя, як я, мала змогу виступити. Під час третьої сесії 12 червня секретарка МММ повідомила мене, що я зможу скласти привіт Студійним Дням від СФУЖО і розказати дещо про його працю.

Я старалась використати цю нагоду на те, щоб поінформувати присутніх про Україну, її політичне положення і її змагання до волі. До цього долучила я історію постання СФУЖО та накреслила коротко його шлях. Думаю, що це зацікавило присутніх, бо майже всі наділи слухавки, які допомагали розуміти мою англійську промову, перекладаючи її на французьке. На кінці заповіла я, що ось зараз розрозпочнеться „карфур" (кермована дискусія) на тему матері-еміґрантки.

Цією дискусією проводила п-ні Коліні-Ломбарді, голова італійської клітини МММ. Промовляли — литовка п-ні Бачкіс, яка говорила про труднощі засланої матері, мадярка п-ні Естерґазі, яка займалась невідрадним положенням матері на еміґрації. Третя бесідниця була п-ні Наталя Гладій, українка. Ця представниця СФУЖО опрацювала не матеріяльну, а духову сторінку труднощів матері-еміґрантки. Головним намаганням українки-еміґрантки є збереження духового контакту з молодим поколінням. В цьому напрямку йде все її зусилля, і це мусять зрозуміти країни поселення, коли бажають зберегти його здоровим і цінним. Промовляли ще коротко п-ні Мілорадович (чешка) і п-ні Маср (ізраїлька), яка описала умовини в найновішій країні іміґрації. Предсідниця подала підсумки цих виступів та обіцяла звернути увагу резолюційній комісії, щоб вона опрацювала меморіял про міжнародну допомогу матері-еміґрантці.

Для резолюцій Студійних Днів створено комісію, яка пильно збирала всі підсумки з дискусій і напрямні з доповідей. Своєї роботи вона, звичайно, не могла закінчити за декілька днів, і тому рішено резолюцій не проголошувати зараз же, а щойно коли вдасться матеріял упорядкувати. Це й годиться з характером Студійних Днів, що не є конґресом, де делеґати повинні винести певні ухвали. І тому в п'ятницю 13 червня президентка МММ п-ні Мансо могла Студійні Дні закрити.

У суботу відбулись ще різні формальні зустрічі — візита в посадника міста і зв'язаний з нею обід, потім оглядини „старого Парижу". В цьому вже я участи не брала, бо мене вже кликали обов'язки до повороту. Та й взагалі я не мала змоги — ані підготовляти нашої участи, ані нав'язувати зв'язків. Цим займалась наша делеґація з містоголовою СФУЖО п-ні Коваленко на чолі. Вона непомітно керувала працею, а їй допомагали в тому голова Союзу Українок Франції п-ні Ганна Пастернак і рухлива п-ні Люба Вітошинська. Та найбільше причинилась до успіху наша бесідниця п-ні Наталя Гладій своїм певним виступом та чудовою французькою мовою. Довголітній член МММ — д-р Леся Пісняческа теж нав'язала деякі контакти.

Студійні Дні МММ залишили в мені враження серйозної і добре зорганізованої імпрези. У короткому часі 3-4 днів розгорнулась велика кількість проблем, в якій удалось намітити розв'язки й напрямні. Виявила себе поважна кількість людей, і фахівці й громадські діячі подали одні одним руки. Для нас важливе те, що й проблема матері-іміґрантки знайшла насвітлення. Треба дбати, щоб вона не призабулась, а поновлювалась усе новими матеріялами.

Бо Світовий Рух Матерей — крім ділового підходу до справи материнства — подбав також про відповідні зв'язки. Він має консультативний статус Б при Об'єднаних Націях та ЮНЕСКО і свої напрямні й висновки вміє там капіталізувати. Тому дорожимо нашим членством в МММ і старається його скріпити тісною з ним співпрацею.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

Обмежені нічні години для молоді

Великі міста криють постійно поважну небезпеку для молоді, яка, вириваючись з-під опіки родичів, школи та церкви, попадає часто у невідповідне товариство однолітків або старших та поповнює різного роду вибрики, проступки а то й злочини. Часто маємо нагоду читати у пресі поліційні та судові звідомлення про злочини поодиноких „тінейджерів", а то й цілих банд „ґенґів", які дають дуже сумне свідоцтво сучасній молоді і суспільності, що не може підшукати відповідних засобів вкоротити цю розгнузданість своєї молоді. Причина цього криється передовсім у тій свободі, що її дає кожній людині з молоддю включно, ця країна, а до цього багато інших факторів, як всякі бандитські фільми, телевізії, „комікси" і т. п. Не можна одначе сказати, що в напрямі скорочення вибриків молоді немає реакції з боку громадянства, статтей у пресі, докладів та конкретних заходів з боку різних чинників, що несуть відповідальність за молоде покоління. Та видається, що всі вони покищо є заслабі, замало скоординовані і тому не надто успішні у своїх кінцевих вислідах.

Шикаґо не є виїмком, а якраз навпаки, маючи у своїй історії таких „визначних" людей, як Аль Капоне, Аккардо і інші Ґузіки — має серед підростаючого покоління багато „надійних" завдатків на те, що ґенґстерство у цьому місті не вигине, а, навпаки, буде дальше процвітати. Доказом цього є щоденна поліційна і судова хроніка, в якій шикаґівський доріст грає першорядну ролю. На одній виставі мали ми недавно нагоду оглядати цікаву мапу Шикаґо і околиці, засіяну чорними точками, що означали скупчення злочинних молодечих банд, які час-від-часу дають про себе знати більше чи менше злочинними діями, серед яких не бракує підпалів, нищення шкільних будинків, а то й душогубств. З певною відрадою завважили ми, що тих чорних точок не було в тих околицях, де діють наші парохії, їх школи та наші молодечі організації — знак, що наша молодь, мимо окруження, всежтаки стоїть осторонь від тих поганих впливів. Цим не можна, одначе, сказати, що вся наша молодь, розсіяна по цілому Шикаґо, далася охоронити від тих впливів, бо у поліційній хроніці трапляються також і слов'янські прізвища, в чому і не виключено, що є українські. Тому кожну ініціятиву властей, покликаних до надзору над молоддю, треба вітати, якщо вона має на цілі хоронити молодь від поганого впливу оточення.

В цьому місці хочемо звернути увагу молоді, а передусім їх батьків на важний розпорядок Ради міста Шикаґо про обмежені години для молоді до літ 17. Він обов'язує у новій, поправленій формі від минулого року, але з його змістом не є ще обзнайомлений загал громадянства Шикаґо, в тому і загал наших батьків. Ось важливіші місця з цього розпорядку: „Протизаконним є перебування на вулицях осіб віком понище 17 літ в часі між 11,30 і 6-ою вранці у п'ятниці і суботи та в часі поміж 10,30 вночі і 6-ою вранці у всі інші дні тижня, хіба що находяться в товаристві і під опікою одного із батьків або опікуна або іншої відповідальної особи віком від 21 років вгору, або у випадку, якщо ця малолітня особа має таку працю або зайняття, що на його виконування дозволяють правно такій дитині закони стейту". У випадку, якщо поліційний урядовець ствердить порушення дитиною згаданих вгорі постанов — "має обов'язок негайно наказати дитині занехання провини і подати своєму зверхникові рапорт про провину, а цей з черги письмово повідомити батьків або опікуна дитини про те, що сталося". Розпорядок передбачує дальше право карати родичів чи опікуна грививною до висоти $100 за кожноразове їх порушення їх дитиною, якщо родичі дозволяють нарушувати постанови цього розпорядку.

В цей спосіб згаданий розпорядок міста накладає на батьків згл. опікунів дітей до 17-го року життя формальний обов'язок відповідальности за перебування дітей поза домом під час нічних годин та примушує батьків цією справою займатися. З другого боку, закон дає право поліційним властям придержувати дітей, що їх застукають після означеної поліційної години, бо відомо, що більшість злочинів дітей і на дітях трапляється у вечірніх і нічних годинах. Треба ствердити, що без великої шкоди для свободи дітей можна в таких містах, як Шикаґо, вкоротити їм ще більше час побуту на вулицях вночі далеко перед 11.30 згл. у свобідній компетенції сумлінних батьків, яким лежить добро своїх дітей на серці. Комісія для Справ Молоді міста Шикаґо, створена кілька років тому при Управі міста, має на оці справи виховання молоді у співпраці із батьками і іншими чинниками, поборювати шкідливі впливи невідповідної літератури, недопускати до деморалізуючих фільмів, скеровування молоді до відповідних занять у вільному, позашкільному часі, вивчування відповідних фахів, уділювання відповідних рад батькам у різних проблемах їх дітей ітп. Між іншим, завдяки заходам тієї Комісії Рада Міста схвалила деякі зміни у розпорядку відносно молоді, зокрема дотично обмеження для неї нічних годин, про які ми коротко вгорі згадали. Для популяризації цього розпорядку видала ширшу інформацію про те, крім англійської мови, у інших мовах, зокрема в порозумінні з Лігою Американців Українського Походження в Шикаґо також в українській мові. Є вказаним батькам, школам, парохіям, молодечим організаціям ітп. запізнатися з нею. Можна її отримати в довільній кількості, безплатно в Канцелярії Ліги при 2247 Вест Райс-Ст. або безпосередньо в Комісії Молоді м. Шикаґо (Сити Голл), у екзекутивного директора тієї Комісії п. Г. Й. Тарді. Цей останній знайомий нашій шикаґівській Громаді, бо в минулих роках кермував з рамени Шикаґо Коммонс клюбами молоді при деяких парохіях.

В. Н.

Гемилтон, Онтеріо

Спільним чином, щедрим даром підтримаймо Капелю Бандуристів ім. Т. Шевченка

Деякий час тому завітали до гостинного Гемилтону співці слави нашого народу — Українська Капеля Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка.

Як і завжди, гемілтонські українці зустріли й привітали майстрів бандури з нестримною радістю і щирим захопленням. Разом із іншими були присутні на концерті і ми — хористи і диригент українського хору при Православній громаді Св. Володимира. І в душі і в серцях наших відчули глибоку радість і насолоду, слухаючи рідні мелодії. І з гордістю побачили ще раз, як зросла капеля, що нині є справді чудовим високомистецьким ансамблем майстрів української пісні!

Вічна, воістину невмируща сила і слава нашого народу! Адже і на вигнанні, у складних умовах життя на чужині наші співці - бандуристи зуміли зберегти і піднести на високий рівень культуру української пісні і думи.

На відзнаку концерту наш парафіяльний хор сердечно привітав цілу капелю і подарував на фонд її розбудови 50. дол. Скромний дар, але дар щирий, від самого серця, що справді любить і цінить рідне мистецтво!

І якось стихійно виникла у нас спільна думка: закликати усі українські хори, кожний осередок культури в Канаді й Америці скласти свій щедрий дар на фонд дальшої розбудови капелі бандуристів. Особливо це важливе тепер, саме коли капеля готується до великої концертової подорожі по країнах Західньої Европи, щоб на крилах пісні і музики широко понести у світ дорогоцінні пісенні і музичні скарби нашого народу!

Наступне мистецьке турне капелі вимагає значних грошових засобів. І ми, усі разом, можемо легко створити потрібні фонди, бо нас багато. Нехай щедро подарує на капелю кожний український хор, кожний культурний осередок, кожний українець і українка, що їм справді миле і дороге, рідне українське мистецтво!

Кличемо усіх і кожного до спільного чину — подаруймо щиро і щедро на благородну справу дальшої розбудови та зміцнення Капелі Бандуристів ім. Т. Гр. Шевченка!

Слава і честь мистцям-бандуристам!

З доручення хору Української Православної Громади Св. Володимира:

Іван Гордієнко - голова
Макар Сушко - диригент

Ню Йорк, Н. Й.

Річний виступ учнів Музичної Школи проф. М. Полевського

Кожного року в місяці червні відбуваються в нас показові виступи-концерти учнів наших музичних шкіл: Українського Музичного Інституту, Музичної Школи проф. Полевського й В. Кіпи.

Ці виступи настільки цікаві, що про них варто згадати, щоб бодай в той спосіб викликати зацікавлення певних кол громадянства до музичного виховання нашої молоді. А цікаві вони не лише тим, що дають ретроспективний перегляд досягнень в науці музики кожного з учнів, але теж виявляють великий вплив на духово - культурний та моральний ріст молоді. Це наявно проявилось під час кожнорічних виступів учнів УМІ й обох згаданих вище шкіл.

Про концерти, або т. зв. у нас, „пописи" учнів УМІ й школи проф. Кіпи була вже згадка в „Свободі". Сьогодні ми хотіли б присвятити кілька коротких завваг останньому в цьому році виступові учнів Музичної Школи проф. М. Полевського, що відбувся 29 червня цього року в залі ЛМ-Клюбу.

Коли брати до уваги загальні досягнення учнів проф. М. Полевського, належить признати, що виступ пройшов з повним успіхом у виконанні творів цікавої програми. У кожного з учнів відчувалася досвідчена й дбайлива рука видатного мистця-педагога а разом з тим інтенсивна праця учнів під проводом їхнього учителя. Концерт почався виступом 6-ти річної Пет Нью, яка мило заграла 4 маленькі п'єси Томсона. Лесик Туркало своєю складною програмою виявив не абияку музикальність й глибоке відчуття ритму. Сестри П. - І. В. Шоу дуже добре заграли „Еспанський Танок' Мишковського (на 4 руки), а теж сольові твори Шумана, Мендельсона, Шитте й Й. Штравса. Тонкість фразування й гарну інтерпретацію виявив Рональд Нью в програмі з творів Бурґмюллера, Шеберта, Римського-Корсакова та Іполітова-Іванова. Свобідно й легко прозвучали „Тарантеля' Бомонта як рівнож „Вальс" оп. 64 Но. І. Шопена у виконанні Лінди Оленчак. Поетично й виразно заграв Антін Шумило „Серенаду" Шуберта, „Українську Пісню' Фоменка й „Тарантелю" Печенки. Наталка Юрченко в різноманітній програмі з творів Баха, Бетговена, Шумана й Чайковського показала тонкість фразування, технічну точність й гарну педалізацію. Музикально й переконливо звучали твори Шопена й Сибеліюса у виконанні Олександра Вархола. Стилеве відчуття й добру пальцеву техніку виявила Мирна Вархол, яка з піднесенням виконала „Вальс" оп. 69 Но. 2., „Мазурку' оп. 7. Но. 5. Шопена та „Вальс" Дюрана. Експресивно й темпераментно заграв „Сонату" оп. 27. Но. 2. Бетговена й „Полонез" оп. 40. Но. І. Шопена, Джон Вархол. Вдумливо й стилево виконала Дорота Гелик „Фуґу" Но. 5. Баха, „Вальс" оп. 69 Но. 2. Шопена, „Шум весни" Синдинґа та „Еспанський Танок" Ґранадоса.

В програму був теж включений виступ учениці відомого в Україні мистця-віолончелістки п-ні Людмили Тимошенко-Полевської. Її учениця, Галина Сарач-Бунін, хоч недавно тому почала науку, запрезентувала себе дуже симпатично, виконавши ніжно й чисто твори Ли, Доброготіва, Шлемюллера й Косенка.

Концерт закінчився виступом визначної учениці УМІ-кляси проф. М. Полевського, Наталки Зеленської. В надзвичайно складній програмі, учениця виявила великі здібності й віртуозний розмах. Майстерно були виконані „Фуґа" Но. 2. Баха, з наявною легкістю „Імпромтю" Ес-дур Шуберта та яскраво й динамічно „Полонез" оп. 40 Но 2. Шопена. На особливу увагу заслуговує виконання нелегкого й складного твору „Вальс" з опери „Фавст" Ґуно-Лист. У цьому творі учениця виявила музикальність, інтелігенцію й ніжність в середній частині твору.

Присутня на концерті публіка щиро вітала виконавців, а після закінчення концерту, апльодисментами й квітами щиро дякувала проф. Полевському за його нелегку працю у вихованні підростаючих піяністів.

М. Г.

УКРАЇНСЬКОМУ ВОЯЦТВУ ДО ВІДОМА

Нещодавно в українській пресі було повідомлено, що 8. III. 1958 року на спільному засіданні Президії УНРади з ВО — між іншим розглянено і прийнято закон про встановлення ювілейної відзнаки Воєнного Хреста для учасників визвольних збройних змагань в пам'ять сорокових роковин відновлення українських державних збройних сил.

Тому, що належне офіційне технічне оформлення того хреста в певних інстанціях добігає кінця і можна вже у найближчому часі сподіватися реалізації вищезгаданого закону про Воєнний Хрест — подаємо наступне вияснення для докладного ознайомлення з цією небуденною справою ширшого українського вояцького загалу. Нам відомо, що в 1957 році, з нагоди ювілейної 40 річниці історичного відродження Державних Збройних Сил України у створенні Армії і Фльоти Української Народної Республіки, Персональна Управа ВМ заініціювала та запроєктувала для учасників збройних визвольних змагань спеціяльний Воєнний Хрест. Цей хрест створено в пам'ять визначних геройських чинів і лицарських заслуг Українського Війська, яке непохитно і мужньо під прапорами УНР стояло і змагалося за Волю і Державність Батьківщини.

Щоб світла пам'ять про геройську і жертовну боротьбу новітніх українських лицарів була увіковічнена в наступних поколіннях, Воєнний Хрест встановлено спадковим, тобто кожночасний власник хреста має право передавати його комусь із наступних членів свого роду для ношення на грудях, щоб таким способом постійно наочно свідчити про боротьбу України в добу її Державности 1917 - 1921 рр.

Проєкт малюнку Воєнного Хреста і стрічки до нього, статут, опис символіки хреста та графічний рисунок грамоти на хрест Персональна Управа ВМ надіслала у свій час до Державного Центру УНР на затвердження. Нині можемо поділитися з нашим вояцтвом приємною вісткою, що згадані проєкти приняті, і Воєнний Хрест став уже дійсністю та що можна вскорі очікувати наділення ним нашого вояцтва.

Микола Битинський, майор,
Секретар Українського Воєнно-Історичного Інституту в Канаді.

Короткі Вістки

● **У Совєтському Союзі** заборонено чужинецьким туристам їхати на Кавказ, зокрема до Вірменії і Грузії. Як причину — подано військові маневри, що саме, тепер там відбуваються. З-поміж затриманих у Москві туристів є 46 американських студентів, які прибули до СССР у програмі обміну студентами-туристами. У ЗДА передбачається відплатну заборону для совєтських туристів — виїздити до Сан Франсіско, Сан Луїсу і стейту Массачузетс.

● **Із зоологічного саду в Антверпені** втік 7-річний ґорилля. Він вискочив через двері в клітці на дерево, відтіль перескочив мур і виліз на дах сусіднього дому, викликавши паніку серед прохожих. Пожежна сторожа, поліція і обслуга зоологічного саду старалися його піймати, заганяючи струмами води з пожежних кишок. Подратований ґорилля, розваливши комини, почав жбурляти в людей камінням. Тоді його застрелили.

● **Декан Тексаського університету** заборонив студентам збирати підписи під протестом проти вислання американських військ до Ливану. Свою заборону він пояснив тим, що студенти почали збирати підписи, не спитавши дозволу на це і не давши можливости професурі з'ясувати їм як слід середньосхідню кризу.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

КОМАНДА ПЕРШОГО КУРЕНЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТОВОГО СЕНЬЙОРАТУ ім. СТЕПАНА ТИСОВСЬКОГО
повідомляє зі смутком,
що в середу, 16-го липня 1958 р., помер несподівано, на 82-му році життя,
ПЛАСТУН-СЕНЬЙОР КЕРІВНИЦТВА, ЧЛЕН КУРЕНЯ
ВИСОКОПРЕПОДОБНИЙ
✝
о. ЮСТИН ҐІРНЯК
колишній крилошанин Станиславівської Єпархії і духовний опікун Українського Пласту у ЗДА.
Похорони відбулися в суботу, 19-го липня 1958 року, з Катедри Непорочного Зачаття Преч. Діви Марії, на цвинтар Факс Чейс у Филаделфії.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

✝
Ділимося сумною вісткою з Рідньою і Знайомими, що по важкій недузі померла на рідній землі, на 70-му році життя, дня 1-го липня 1958 р. в лічниці в Дрогобичі, Зах. Україна,
НАЙДОРОЖЧА МАТИ
св. п. Анастазія ПИЛИПІВ,
уроджена ЯРЕМА.
Похорон і Богослуження відбулися в рідному селі, дня 3-го липня 1958 р.
Горем прибиті:
син — ГРИГОРІЙ
синова — КАТЕРИНА
внук — БОГДАН

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 291, відбудуться в неділю, 27-го липня 1958 р., в залі УН-Дому — під ч. 2255 W. 14th St., точно о год. 2:30 по пол. Проситься членів прибути на означений час і вибрати свої чеки-дивіденди. — І. Клим, предс.; В. Гузіль, секр., кас.

ПОВІДОМЛЕННЯ

СПАРХІЯЛЬНОГО КОМІТЕТУ ОПІКИ НАД ХВОРИМ АРХИЄПИСКОПОМ ІГОРЕМ

(Адреса: 518 East 146 Str. — New York 55, N. Y.)

Загальний стан недужого Владики Ігоря поправився настільки, що хворий в дечому сам себе обходить, одначе потребує довшого перебування в шпиталі. З кінцем квітня лікування в Неврологічному Інституті Пресвітерянського Шпиталя закінчено. Було встановлено, що організм Владики зміцнів і немає загрози якоїсь небезпеки. Лишається в дальшому пильне застосовування фізіотерапії для відновлення руху лівої руки і відновлення мови. Цей шпиталь за побут хворого і лікування виставив нам рахунок на загальну суму $734,90. Справедливість вимагає підкреслити дуже сумлінне наставлення Адміністрації і Медичного персоналу до нашого хворого. Все зроблено, що в силі могла зробити сучасна медицина. Нам було дано знати, щоб ми не турбувалися великими рахунками, бо шпиталь піде нам на допомогу і розмовляти з нами будуть тоді, коли матимемо гроші. Цей шпиталь допоміг нам примістити нашого хворого для дальшого і довшого лікування в шпиталі Св. Варнави, що знаходиться на розі 183-ої вулиці і 3-ої Евню в Бронксі, Ню Йорк, 57, Н. Й.

Прийнявши нового пацієнта, шпиталь Св. Варнави дав нам знати, що ним усталена програма лікування Архиєпископа Ігоря на протязі найближчих трьох місяців. Подають надію, що на протязі цього періоду хворий буде ходити і в більшій мірі сам себе обслуговувати. Вже й тепер наш хворий пробує самостійно їздити в шпитальному кріслі.

Шпиталь Святої Варвари числить долярів 17 денно за побут Владики і окремо рахунки за лікування і за медицину. Нам запропоновано вносити місячно $206,50, а решту віднесеться на рахунок міста, про що ми робили заходи раніше.

Комітет Опіки над хворим Архиєпископом Ігорем звернувся до Настоятелів і Церковних Рад парафій з закликом перепровадити серед вірних і приятелів збірку на поміч в лікуванні зовсім ніде не забезпеченого Владики Ігоря. Полковник Янов, в свою чергу, оголосив у пресі про потребу допомоги на лікування. Ось в такий спосіб створився Фонд Допомоги Архиєпископу Ігорю, на який до червня ц. р. вплинуло пожертв на суму $3.670,85. Подаємо список пожертв в хронологічному порядку, як вони вплували на цей фонд:

о. П. Сірик, збірка в церкві, Рочестер — дол. 42,50; о. Я. Костецький, збірка в церкві, Дітройт — 67,00; о. В. Сагайдаківський, збірка в церкві, Торонто — 30,00; о. Ю. Татомир, збірка в церкві, Сиракюз — 40,00; о. С. Іващенко, збірка в церкві, Клівленд — 205,00; Архиєпископ Паладій 200,00; Д. П. Сиротенко — 500,00; Є. Нарушевич — 200.; о. Н. Немежицький, збірка в церкві, Ютика — 100,00; о. Ю. Татомир, збірка в церкві, Сиракюз — 10,00; о. В. Соколовський, збірка в церкві, Ґренд Репідс — 50,00; о. С. Позичайло — 450,00; Н. Чулаєвський — 5,00; Збірка на листу в Св. Троїцькій Парафії Ню Йорк — 589,26 (в цій листі включено збірку Сестрицтва Св. Ольги — 118,26; о. П. Сірик — 10,00; діти з коляди — 11,00; парафія в Дітройті на квіти для хворого — 21,00; збірка парафії в Дітройт — 67,00). о. П. Стельмах — 10,; ген. М. Крат — 5,00; о. І. Гундяк, збірка в церкві в Картерет, Н. Дж. — 30,00; п. К. Громів — 100,00; п. Шевченко — 30,00; Н. Н. з Рочестеру — 10,00; В. і П. Фадієви — 10,00; родина Максимчук — 10,00; М. Кульчицький — 2.; д-р Г. Масик — 5,00; Л. Балашенко — 10,00; В. Веремчук (через прот. А. Сагайдаківського) — 25,00; пп. Ф., Р., А., (що не бажають оголошуватись) — 15,00; прот. Бєлонь —5,00; В. Дмитрук — 15,00; п. Врублевський (через о. І. Гундяка) — 5,00; І. Стеценко — 5,00; І. Назаркевич — 5,00; М. Древко — 10,00; К. Клепачівський — 10,00; о. В. Бойчук — 5,00; Н. Голубицький — 20,00; о. В. Левицький — 10,00; Текля Кравець — 1,00; Анна Рідель — 20,00; Марія Врублевська — 10,00; о. А. Кущак — 25,00; А. Побивайло (через о. С. Іващенка) — 10,00; А. В. Шмігельський — 100,00; проф. Я. Моралевич — 50,00; о. Б. Юрченко — 20,00; родина Ф. Деменка — 20,00; панна В. Жила — 5,00; о. В. Коваленко — 10,00; А. Казновський — 10,00; А. Бутенко — 5,00; І. Теркун — 5,00; Н. Плахотна — 5,00; Варвара й Яким Бартко — 10,00; невідомий Ковельчанин — 10,00; І. Стеценко — 10,00; І. Нагорний — 5,00; збірка в Св. Троїцькій парафії в Ню Йорку — 200,00; К. Є. Біруля — 5,00; І. Сулима — 5,00; А. Побивайло, Клівленд — 5,00; о. П. Сірик, збірка 2-ох лист, Рочестер — 31,75; родина о. П. Сірика — 20,00; збірка в парафії в Портланд — 27,00; Св. Покровське Братство в Аргентині, Буенос Айрес — 50.; збірка в Св. Покр. церкві в Аргентині, Буенос Айрес — 12,00; Українська Гетьманська Організація, 5 Відділ жіночий — 30,00; невідомий з Буенос Айрес — 11,07; невідомий з Марлєвуд, Н. Дж. —2.; Константин Губа, Австралія — 11,00; Ю. Поліщук — 5,00; невідомий Ковельчанин — 10.; Н. Н. з Сан Франсіско — 10.

Отцям Настоятелям парафій і всім жертводавцям складаємо сердечну подяку за поміч в лікуванні Брата нашого Високопреосвященного Архиєпископа Ігоря з просьбою про дальші молитви за здоров'я болящого і продовження збірок.

За Комітет Опіки над хворим Архиєпископом Ігорем:
† **Паладій,** Архиєпископ
Є. Нарушевич, скарб. і сек.

300 ОСІБ ВЗЯЛО УЧАСТЬ В XI КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЛІҐИ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ють про безсмертність людської душі. В неділю, 20-го липня, обидва згадані Владики відправили величаву архиєрейську Службу Божу, до якої співав хор парафії св. апп. Петра і Павла з Ютики, Н. Й., під дириґентурою п. С. Шевченка. Після обіду відбувся також на городі мистецький концерт, з участю місцевого парафіяльного хору під мистецьким керівництвом заслуженого місцевого пароха веч. о. Ф. Лаврика, та гостей з Ютики. Виступала також місцева парафіяльна танцювальна група. В результаті конвенції обрано також нову Управу Ліґи, в склад якої ввійшли: Богдан Грищишин (Филаделфія) — президент Марія Вайда (Ню Бритен) і Павло Міден (Клівленд) — заст. президента, Осип Лескі (Картерет, Н. Дж.) — фін. секр. Дросн Запаринюк (Трентон, Н. Дж) — кореспн. секр., Емілія Табачук — рекорд. секр., а Іван Березняк — скарбник. Учасники вважають, що це була одна з найчисленніших і найкраще зорганізованих конвенцій цієї Ліґи. Чергова конвенція має відбутися в наступному році в Шикаґо.

З НОВИХ ЖУРНАЛІВ

● **The Ukrainian Quarterly.** Vol. XIV, No. 1. *March 1958. New York,* 1958. 96.

● **Oriente Europeo.** Ano VII, N-ro 28, Octubre — Diciembre 1957, Madrid, 1958, 379-472.

● **Bulletin.** Institute for the Study of the USSR. Vol. IV, December 1957, No. 12. Munchen, 1958, 60.

● **Goyan.** The Greak Orthodox Youth of America News. The Fall 1957, Chicago, Ill. 1957, 26.

● **Ukrainian Orthodox League Bulletin.** Volume 4, No. 4. April 1958, North Olmsted, Ohio, 1958, 16.

● **Most.** Stortrocnik pre slovensku kulturu. Rocnik 5, Cislo 1, 1958, Cleveland, 1958, 48.

● **Vestnik.** Rocnik XLVI, Cislo 13, Temple, Texas, 1958, 32.

● **Вестник Института по узучению СССР.** Ч. 4 (25), 1957, Мюнхен, ст. 140.

● **Світло.** Рік XXI, ч. 5 (425), травень 1958, Торонто, 1958, ст. 48.

● **Листи до Приятелів.** Рік VI, ч. 4 (62), квітень 1958, Ню Йорк, 1958, ст. 18.

● **Українське Православне Слово.** Рік IX, ч. 6, червень 1958, Савт Бавид Брук, 1958, ст. 24.

● **Віра й Культура.** Ч. 6 (54). Рік 1958, Річник XXI, Вінніпеґ, 1958, ст. 32.

● **Місіонар.** Рік XLII, ч. 4, квітень 1958, Филаделфія, 1958, ст. 97—128.

● **Готуйсь.** Ч. 5 (45), травень 1958, Ню Йорк, 1958, ст. 16.

● **Український Місіонар у Бразилії.** Рік XXIII, ч. 4, Квітень, 1958, Прудентополіс, 1958, ст. 16.

● **Логос.** Т. VIII, кн. 4, жовтень — грудень 1957, Йорктон, Канада, 1957, ст. 241 — 320 + 20 (Гомілетичний додаток).

● **Рідна Церква.** Рік VII, ч. 34, Квітень — червень 1958, Мюнхен, 1958, ст. 16.

● **Жіночий Світ.** Рік IX, ч. 4 (100). Квітень, 1958, Вінніпеґ, 1958, ст. 24.

● **Післанець Правди.** Рік 32, ч. 3—4. Квітень 1958, Честер 1958, ст. 22.

● **The Arab World.** May-June 1958, New York, 1958, pages 16.

● **Kultura.** Paryz, czerwiec 1958, str. 160.

● **Die Nationalitaetenpolitic Moskaus.** Nr. 1 (3). Muenchen, 1958, Seiten 64.

● **Українське Православне Слово.** Рік IX, ч. 5, травень 1958, Савт Бавид Брук, 1958, ст. 24.

● **Вісник.** Рік XII, ч. 5, Травень, 1958, Ню Йорк, 1958, ст. 32.

● **Мій Приятель.** Рік X, ч. 5, травень 1958, Вінніпеґ, 1958, ст. 16.

● **Українська Літературна Газета.** Рік IV, ч. 4 (34), квітень 1958, ст. 10; ч. 5, (35), травень 1958, ст. 10, Мюнхен, 1958.

● **Мета.** Орган української національної державницької думки. Ч. 2 (24), квітень—травень 1958, Мюнхен, 1958, ст. 16.

● **Самостійна Україна.** Ч. 15-17 (111-113), березень — травень 1958, Ню Йорк, 1958, ст. 44.

● **Молоде Життя.** Ч. 5 (141), травень, 1958, Ню Йорк, 1958, ст. 8.

● **Інформативний Листок** Об'єднання Американсько-Українських Ветеринарних Лікарів, Рік IX, січень—березень 1958, Шикаґо, 1958, ст. 24.

● **Жіночий Світ.** Рік IX, ч. 5 (101), травень, 1058, Вінніпеґ, 1958, ст. 24.

● **Католицька Акція.** Рік IX, ч. 3—4 (94—95), Едмонтон, 1958, ст. 8.

● **Бюлетень** Українського Центрального Допомогового Об'єднання в Австрії, Ч. 3, травень 1958, Зальцбурґ, 1958, ст. 12, (Циклостиль).

● **Нові Дні.** Рік IX, ч. 100. Травень 1958, Торонто, 1958, ст. 32.

● **Віра й Культура.** Рік XXI, ч. 7 (55), травень 1958, Вінніпеґ, 1958, ст. 32.

● **Місіонар.** Рік XLII, ч. 6, червень 1958, Филаделфія, 1958, ст. 161—192.

● **Вільний Український Робітник.** Березень, 1958, Париж, 1958, ст. 10, (Циклостиль).

● **Бюлетень** Комітету Українців Канади. Рік 6, ч. 1—3, січень,—березень 1958, Вінніпеґ, 1958, ст. 16.

● **Український Самостійник.** Рік 9, ч. 2 (400), лютий 1958, Мюнхен, 1958, ст. 48.

● **Юні Друзі.** Журналик для молоді. Рік IV, ч. 1 (19), січень-лютий 1958, Лондон, 1958, ст. 20.

● **Біблос.** Ч. 5 (37), Р. IV, Ню Йорк, травень 1958, ст. 16, (Циклостиль).

● **Наша Школа.** Рік II, ч. 5 (9), Филаделфія, 1958, ст. 8.

● **Голос Спасителя.** Ч. 5, травень 1958, Рік XXX, Йорктон, Саск. 1958, ст. 72.

● **Український Самостійник.** Рік IX, ч. 5 (403), травень 1958, Мюнхен, 1958, ст. 48.

● **Ми і Світ.** Рік 9, ч. 50, Торонто, 1958, червень, ст. 64.

● **Церква й Життя.** Рік II, ч. 3 (6), Травень-червень 1958, Шикаґо, 1958, ст. 16.

КАТАЛОГ

КНИЖОК КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET JERSEY CITY 3, N. J.

Належність за книжки просимо слати тільки чеками, або поштовими переказами

(3)

Самчук У.: **Волинь ч. I.**	2.70
Ост — роман	3.00
Марія — хроніка одного життя	2.00
Темнота, роман	4.00
Сергієнко М.: **У кігтях тиранів**	1.00
Січинський В.: **Історія українського мистецтва ч. I**	6.00
ч. II	3.00
Український тризуб	1.00
Чужинці про Україну	1.00
Смолій І.: **Манекени**	1.50
Соневицький М.: **Гомін давноминулих днів**	1.50
Стахів М.: **Перша совєтська республіка в Україні.** Нарис історії аґресії та конституційного розвитку совєтської влади підчас першої частинної окупації України	1.25
Друга совєтська республіка в Україні. Нарис історії аґресії та конституційного розвитку совєтської влади підчас другої частинної окупації України	2.40
Сурма — великий збірник українських пісень	5.00
Тарнавський О.: **Мости,** поезії	1.25
Життя — вінок сонетів	1.25
Тесля І.: **Географія України**	3.00
Тис Ю.: **Рейд у невідоме**	1.80
Тобілевич С.: **Рідні гості (спогади про УСС на Україні)**	0.50
Удовиченко О.: **Україна в війні за державність**	4.00
Українка Л.: **Твори.** Повне видання, 12 томів	24.00
Феденко П.: **Ісаак Мазепа** — борець за волю України	3.00
Франко І.: **Вибір із творів** бр. 3.00 опр.	3.50
Лис Микита	3.75
Хортиця М.: **Велика гра**	0.90
Цибульський Б.: **Шляхами козацької слави**	1.00
Чапленко В.: **Українська літературна мова**	5.00
Зойк та ін. оповідання	1.50
Чикаленко Є.: **Спогади — 1861-1907**	3.50
Чижевський Д.: **Історія української літератури** — від початків до доби реалізму	5.50
Шах Ст.: **Львів** — місто моєї молодости, 3 томи	3.75
Шевченко Т.: **Кобзар** — ювілейне видання	2.85
Шкварко І.: **Проклинаю**	0.80
Шлемкевич М.: **Загублена українська людина**	1.75
Ґаличанство	1.50
Шумовський Ю.: **Під гарячим сонцем Африки**	2.00
Щоденник нац. героя Селепка Лавочки, гумор. повість про 1-шу Дивізію „Галичина"	1.00
Юрчняк Ю.: **На далеких шляхах,** п'єса	0.75
Яковлев А.: **Договір Богдана Хмельницького з Москвою**	2.00
Яновський Ю.: **Майстер корабля** — роман бр. 2.00 опр.	3.00
Ярославин С.: **Визвольна боротьба на зах. укр. землях 1918-1923**	3.00
Ярославська Д.: **Поміж берегами,** повість	2.00
В обіймах Мельпомени — роман	2.00

BOOKS IN THE ENGLISH LANGUAGE:

Beauplan G.: **A Description of Ukraine**	3.00
Chamberlin: **Ukraine: A Submerged Nation**	1.75
Cundy P.: **Ivan Franko**	4.50
Dushnyck W.: **In Quest of Freedom, 1918-1958**	1.00
Franko I.: **Moses**	0.50
500 Ukrainian Martyred Women, edited by Stephania Halychyn paper 2.00, cloth	2.50
Hryshko V.: **Experience with Russia** paper 2.00, cloth	3.00
Hrushevsky M.: **History of Ukraine**	$5.50
Life in America. A handbook for newcomers to the U.S.	0.50
Manning C. A.: **Taras Shevchenko, Poet of Ukraine**	2.50
Twentieth Century Ukraine	3.50
Ukraine Under the Soviets	3.50
Hetman of Ukraine Ivan Mazepa	3.50
Mirchuk: **Ukraine and Its People**	3.00
Myshuha L.: **Shevchenko and Women**	0.50
Ukraine and American Democracy	0.50
Ostapchuk E., ed.: **Folk Art of Carpatho-Ukraine**	15.00
Prychodko N.: **One of Fifteen Million**	3.00
Shumeyko S.: **Ukrainian National Movement**	0.35
Slavutych Y.: **Muse in Prison**	1.00
Snovyd: **Spirit of Ukraine**	1.00
Ukrainian Resistance	3.00
Yaniv V.: **The Battle of Kruty**	0.50

Замовлення враз з належитістю слати на адресу:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

†

Посмертні Згадки

ІВАН КІЦАК, довголітній член (від 1924 р.) Відд. 371 УНСоюзу в Сиракюзах, Н. Й., помер 13-го червня 1958 р., на 78-му році життя. Покійний нар. 1880 р. в Болотниці, пов. Сянік, Зах. Україна. Полишив у глибокому смутку 2 доньки, сина Володимира, 6 внуків і 2 правнуків. Похорон відслужили оо. В. Середович і Й. Шолока на церковний цвинтар. — В. Й. П!
Управа Т-ва.

АННА КОВАЛЬЧУК з дому Мороз, членкиня 352 Від. ім. св. Арх. Михаїла в Честері, Па., померла 7-го липня 1958 року. Покійна нар. в Білині Малій, пов. Самбір, Зах. Україна. Похорон відбувся 10-го липня 1958 р., з дому жалоби при 309 Trainer St., до церкви Соп. Св. Духа, а опісля на кладовище Immaculate Heart Cemetery в Честері, Па. Покійна залишила 2 сестри, 1 брата, 5 синів, 3 доньки та 9 внуків. — В. Їй П!
Т. Щербак, секр.

ТАРЗАН, ч. 4097. Все готове.

Аж ось занепокоєний вартовий зірвався... якісь предмети посувалися по рівнині!

Він негайно доніс мавполюдові: — Бвана, бвана! Вони надходять!

Похмурий і рішучий Тарзан розставив тубільців поза смертоносними валунами.